

Klaipėdos miesto savivaldybės Mažosios Lietuvos istorijos muziejus

(2025–2027) METŲ VEIKLOS PLANAS

VEIKLOS KONTEKSTAS

Muziejaus veikla grindžiama Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos muziejų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymu, Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymu, kitais įstatymais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymais, Savivaldybės tarybos sprendimais, Klaipėdos miesto savivaldybės mero (toliau – Savivaldybės meras) potvarkiais, Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos direktoriaus (toliau – Savivaldybės administracijos direktorius) įsakymais, kitais teisės aktais ir Nuostatais.

Muziejus savo veikloje atsižvelgia į Tarptautinės muziejų tarybos (ICOM) rekomendacijas.

Naudojimasis Muziejaus ekspozicijomis mokamas arba nemokamas tam tikroms lankytojų grupėms nusprendžia savininkė – Savivaldybės taryba, kuri nustato teikiamų mokamų paslaugų sąrašą, jų įkainių apskaičiavimo ir muziejų lankymo lengvatų taikymo tvarką.

Pagrindiniai Muziejaus veiklos tikslai:

-kaupiti, saugoti, konservuoti, restauruoti, tirti ir populiarinti Klaipėdos miesto ir Mažosios Lietuvos materialaus ir nematerialaus kultūros, istorijos, technikos paveldo vertybes.

-ugdyti miestiečių istorinę savimonę, formuoti klaipėdietišką identitetą;

-pristatyti ir propaguoti miesto istoriją, krašto kultūrinį paveldą šalyje ir užsienyje.

Muziejaus svarba šiuolaikiniame pasaulyje yra apibūdinama kaip mūsų kolektyvinio kultūros paveldo saugykla, pasakojanti apie mūsų praeitį, dabartį ir ateitį per meno ir kultūros artefaktų kolekcijas. Tuo pat metu muziejus tai ir edukacinis centras suteikiantis galimybę pasinerti į mokymąsi, įgauti naują patirtį, susipažinti su įvairiomis kultūromis, istorijomis ir civilizacijomis. Jis kviečia bendruomenės dialogui, skatina empatiją ir palengvina socialinę integraciją. Nepaisant itin svarbaus vaidmens, šiuolaikiniame muziejus susiduria su daugybe iššūkių: kintančiais auditorijos lūkesčiais ir nuolatiniu įvairovės poreikiu. Todėl jis nuolat ieško naujų veiklos formų ir diegia naujoves.

Muziejus užima svarbią vietą miesto kultūriniame gyvenime ir pagal Klaipėdos miesto savivaldybės 2021–2030 metų strateginį veiklos planą vykdo šiuos uždavinius:

2.1.2. Padidinti kultūros paslaugų kokybę, įvairovę ir prieinamumą;

2.1.3.2. Sudaryti sąlygas plačiau pažinti jūrinį kultūrinį palikimą (įskaitant jūrinį paveldą);

Šiems uždaviniams įgyvendinti muziejus kryptingai vysto savo veiklą. Kasmet nuosekliai pildomi muziejaus rinkiniai, sistemingai apskaitomos, restauruojamos vertybės sukuria prielaidas vertingų ir įdomių ekspozicijų, parodų, leidinių ir edukacinių programų kūrimui. Turime puikių pavyzdžių, kuomet Šiaurinėje kurtinoje įrengta lankytojų mėgiama archeologijos ekspozicija „Kurtina“, kurią aplanko iki 36 tūkst. lankytojų per metus. Klaipėdos krašto prijungimo prie Lietuvos šimtmečiui skirta paroda apkeliavusi Lietuvą pritraukė tūkstančius klaipėdiečių ir miesto svečių. Vien kituose miestuose ją aplankė virš 17 tūkst. žmonių. Augantys lankytojų skaičiai liudija, jog muziejus pajėgus susidoroti su keliamais uždaviniais ir iššūkiais. Norint pasiekti dar geresnių rezultatų būtina atnaujinti Kalvystės muziejų. Tai šiuo metu pats mažiausias Mažosios Lietuvos istorijos muziejaus

padalinys, reikalaujantis didžiausių investicijų būtinų pastato renovacijai ir ekspozicijos atnaujinimui. Esamomis sąlygomis lankytojų skaičiaus padidinti nebeįmanoma. Muziejaus darbuotojai šiuo metu yra parengę Kalvystės ekspozicijos atnaujinimo koncepciją, 2024 m. bus parengtas naujos ekspozicijos projektas. Tikima, jog šis objektas, atlikus pastato renovaciją atitiktų lankytojų lūkesčius ir taptų traukos objektu.

Ypatingas ir svarbus miestui objektas – Didysis pilies bokštas. 2025 m. II ketv. planuojama baigti jo statybą. Muziejus 2024 m. parengė ir pateikė Kultūros ministerijai paraišką dėl bokšto įveiklinimo ES finansavimui gauti. Laukiama atsakymo. Projekto Nr. 06-007-K-0012. Planuojama ekspoziciją įrengti 2026–2027 m.

01. TIKSLAS

Išsaugoti Mažosios Lietuvos kultūros paveldą, ugdyti istorinę savimonę ir formuoti klaipėdietišką tapatumą.

Rezultato vertinimo kriterijaus pavadinimas ir mato vienetas	Padalinys, atsakingas už rodiklio reikšmių pateikimą	Kriterijaus reikšmė metais			
		2024-ųjų metų faktas (sausio–rugpjūčio mėn.)	2025-ųjų metų	2026-ųjų metų	2027-ųjų metų
1.Fizinių lankytojų skaičius		49 998	70 000	72 000	75 000
2. Surengta edukacinių užsiėmimų temų, parodų ir renginių skaičius, iš jų:		74	89	94	94
2.1. edukacinių užsiėmimų temų, vnt.;		33	34	34	34
2.2. parodų, vnt.;		9	8	10	10
2.3. renginių, vnt.		32	47	50	50

01. TIKSLĄ ĮGYVENDINANTYS UŽDAVINIAI IR PRIEMONĖS

01.01. Uždavinys įstaigos išlaikymas ir materialinės bazės atnaujinimas

Priemonė 01.01.01. Įstaigos išlaikymas ir darbuotojų samda

Muziejuje šiuo metu yra 51 etatas. 2025–2027 m. darbuotojų etatų plėtra neplanuojama. Kasmet muziejuje kvalifikaciją kelia apie 12 darbuotojų. Planuojama, jog šis skaičius 2025–2027 m. išliks toks pat. Didžiausias dėmesys bus skiriamas lankytojų aptarnavimo kokybės gerinimui, naujų edukacinių programų kūrimui, lankytojų įtraukties didinimui.

Priemonė 01.01.02. Materialinė bazė.

Muziejus nuolat gerina restauravimo įrangos bazę. Šiuo metu 2025 m. naujos įrangos įsigyti neplanuojama, 2026–2027 m. restauravimo įrangos komplektacija bus pildoma atsižvelgiant būsimus poreikius.

Vienas iš didžiausių kliuvinių aptarnaujant lankytojus su ypatingais poreikiais – neįrengtas liftas Mažosios Lietuvos istorijos muziejaus ekspozicijoje esančioje D. Vandens g.2. Tai ypač svarbu, nes pagrindinis edukacinių veiklų srautas vyksta būtent šiame muziejuje ir, deja, įstaiga yra nepasirengusi dalyvauti įtraukiojo ugdymo procese. Darbus stabdo tai, jog šio pastato pritaikymas lifto įrengimui labai komplikotas. Planuojama 2025 m. ieškoti galimybių parengti lifto įrengimo koncepciją, 2026–2027 m. įrengti liftą.

Kasmet muziejus atnauja savo org. techniką (bent po 2 kompiuterius kasmet), vykdo einamuosius remonto darbus, 2026 metais planuoja kapitaliai suremontuoti Kalvystės muziejaus pastatus, taip sukurdamas geras sąlygas tiek darbuotojams, tiek lankytojams.

Priemonė 01.02.01. Organizuoti ir vykdyti švietėjišką veiklą.

Mažosios Lietuvos istorijos muziejus nuolat vykdo edukacinę veiklą. Šiuo metu lankytojams siūlomos 33 edukacinių užsiėmimų temos, pristatančios Klaipėdos miesto ir krašto pažinimui aktualias temas. 2025–2027 m. Edukatoriai planuoja išlaikyti 34 edukacinių užsiėmimų temų skaičių. Siekiant, jog edukacinė veikla būtų patraukli lankytojams, ketinama kasmet atnaujinti apie 10 % esamų edukacinių užsiėmimų temų, papildant jas naujomis metodinėmis priemonėmis. Taip pat planuojama kasmet sukurti po 2 naujas edukacinių užsiėmimų temas, tuo pačiu atsisakant tų, kurios lankytojams tapo nebeaktualios. Viena iš naujų edukacijos formų – animacijos būdu pasakoti miesto ir krašto istoriją. Tuo tikslu 2025 m. LKT teikiama paraiška animacinio filmo pasakojančio apie S. Dachą, vieną žymiausių baroko laikotarpio Klaipėdos asmenybių, sukūrimą, kurio 420-osios gimimo bus minimos 2025 m.

Muziejus kasmet rengia įvairias parodas aktualizuojančias Klaipėdos miesto paveldo sklaidą, pažyminčias svarbiausias istorijos datas. 2025 metais paminėsime svarbią 500 metų Reformacijos įvedimo Prūsijoje datą, 2027 m. bus minimas Klaipėdos kaip Prūsijos sostinės 220 metų jubiliejus.

2025–2027 m. laikotarpiu muziejus savo ir kitose miesto bei regiono erdvėse planuoja kasmet surengti po 2025m. – 8, 2026–2027 m. po 10 parodų. 2025 m. muziejus kvies į dvi itin svarbias Klaipėdos istorijai skirtas parodas. Pirmoji – „Klaipėda ir dingusi Rytų Prūsija“. Joje bus pristatoma unikali vaizdo medžiaga atspindinti Klaipėdos, Rytų Prūsijos miestų vaizdus ir kasdienybės akimirkas. Paroda veiks vasaros laikotarpiu, tekstai parengti lietuvių ir anglų kalbomis. Parodos tikslas – pristatyti Klaipėdą kaip europinio kultūrinio konteksto dalį. Antroji paroda – „Poilsio kultūra ir jos ženklai: užiegos, kavinės, restoranai“. Joje bus siekiama atskleisti poilsio kultūros fenomeną Klaipėdoje ir Rytų Prūsijoje, pristatant architektūrinius sprendimus susijusius su kavinių ir restoranų steigimu. Parodos žiūrovai ne tik išvys kavinių interjerų vaizdus, bet ir sužinos kokios kultūrinės programos juose vyko bei koks meniu buvo siūlomas lankytojams.

Kaip ir kasmet, vyks tradicinėmis tapusios kalendorinėms šventėms skirtos parodos: velykinė B. Servienės popieriaus karpinių paroda „Baltos Velykų variacijos“ ir kalėdinė „Gyvenimas tarp Panemunės ir Tilžės miestų“. Taip pat planuojamos surengti parodos iš privačių asmenų kolekcijų ir kitų Lietuvos muziejų. Viena iš jų – tarptautinė paroda „Leonardo da Vinčio mašinos“. Joje bus galima išvysti kelias dešimtis išradimų, rekonstruotų pagal L. da Vinčio, Renesanso epochos genijaus, eskizus ir žymiausias L. da Vinčio kūrinių reprodukcijas. Parodos kūrėjai: lenkų-vokiečių institucija „Organization of Exhibitions“. Su parodos organizavimu susijusias išlaidas muziejus dengs iš uždirbamų lėšų (SP). 2026 m. planuojama atidaryti A. Vasiljevo fondo parodą, pristatančią Europos XVIII a. pabaigos XIX a. pradžios kostiumo raidą.

Muziejus kasmet surengia gausybę įvairių renginių: parodų atidarymų, paskaitų, filmų ir knygų pristatymų ir kt. 2025 m. planuojama, jog jų bus surengta 47, 2026–2027 m. po 50. Vienas svarbiausių kitais metais planuojamų surengti netradicinių renginių bus vakaras skirtas Prūsijos kunigaikštystės įkūrimo 500-osioms metinėms paminėti. Jo metu planuojama vieša diskusija, kurioje dalyvaujant žymiesiems Lietuvos kultūros atstovams, bus analizuojamas šis įvykis ir jo svarba mūsų krašto likimui.

Muziejus kasmet dalyvauja tradicinėje tarptautinėje muziejų akcijoje „Muziejų naktis“. Jos esmė – pristatyti muziejaus erdves nauja patrauklia forma, akcentuojant, jog tai susitikimų, bendruomeniškos veiklos ir naujų patirčių, atradimų ir kūrybos erdvė. Planuojama, jog 2025–2027 metais dalyvavimas „Muziejų nakties akcijoje“ bus tęsiamas.

Klaipėdos miestas kasmet mini miesto gimtadienį ir nuo 2002 m. šiai progai skirtus renginius rengia muziejus. Renginio ašis – istorinė rekonstrukcija, atspindinti įvairius miesto vystymosi etapus ir patrauklia forma žiūrovui pasakojanti apie Klaipėdos istoriją. 2025–2026 m. muziejus taip pat rengs šį tradiciniu tapusį renginį. 2027 metais, minint 775 metų miesto sukaktį, planuojama platesnė šio renginio programa.

Mažosios Lietuvos istorijos muziejus dalyvauja ir Lietuvos muziejų asociacijos projekte „Muziejų kelias“. Šis projektas apjungia Lietuvos muziejus, skirtingus regionus į bendrą kultūros ir istorijos pažinimo kelią. Tai leidžia atskleisti muziejų įvairovę, o kartu padeda jiems atrasti savo lankytoją. 2025 m. – bus rengiami renginiai baroko, 2026 m. – klasicizmo ir 2027 m. – istorizmo temomis.

Muziejus kasmet nuosekliai didina lankytojų skaičių tam pasitarnauja atidaromos naujos ekspozicijos, rengiamos parodos, kuriamos edukacinės programos, skatinančios lankytojų susidomėjimą įstaiga. Planuojama, jog 2025 m. lankytojų skaičius sieks 70 tūkstančių, 2026 m. 72 000, o 2027 m. – 75 000.

Priemonė 01.02.02. Rengti ir skleisti istorinę ir taikomąją informaciją.

Įstaiga nuolat leidžia leidinius istorine tematika, didelį dėmesį skiria muziejaus rinkinio populiarinimui ir jo sklaidai visuomenei. 2025 m. planuojama pradėti leidinio „Prūsijos kultūrinis kraštovaizdis“ parengiamuosius darbus: koncepcijos kūrimą, ikonografinės medžiagos atrinkimą ir skenavimą, tekstų kūrimą ir vertimą į anglų kalbą. Šia knyga bus siekiama pristatyti ikonografinį paveldą, atspindėti turtingą regiono praeitį, kultūrinę įvairovę ir besikeičiantį peizažą. Knygos leidyba planuojama 2026 m. pabaigoje.

Mažosios Lietuvos muziejus skiria dėmesį jūrinės kultūros puoselėjimui ir propagavimui. Deja, vienas iš uždavinių - parengti Istorinės krantinės informacinės sistemą - 2025 m. nebuvo pradėtas įgyvendinti dėl nesutvarkytos krantinės. Šie darbai planuojami vykdyti 2026–2027 m.

Mažosios Lietuvos istorijos muziejus vysto rekreacinę erdvę esančią D. Vandens g. 2 vidiniame kiemelyje. Pašto viršininko J. Wittes pastatytame name įsikūręs muziejus, jam atminti kieme pasodintos vynuogės, o kiemelis vadinamas „Atminties sodu – Wittes vynuogynu“. Vystant šią erdvę, 2024 m. sumontuota stacionari lauko parodų įranga. 2025 m. planuojama parengti kiemelio želdinių koncepciją, 2026–2027 m. vykdyti apželdinimo ir pritaikymo rekreacijai darbus.

Priemonė 01.02.03. Kaupti, apskaityti ir sisteminti kultūros paveldo artefaktus.

Muziejus kasmet vykdo etnografinės, archeologinės ekspedicijas, kurių metų surinkti artefaktai ir vaizdo, garso medžiaga papildo muziejaus rinkinius, ekspozicijas ir naudojami rengiant parodas. 2025 m. planuojamos 5 ekspedicijos po Mažosios Lietuvos regioną, kurių metu surinkta medžiaga bus naudojama filmo, skirto naujai rengiamai Kalvystės ekspozicijai kūrimui. 2026–2027 m. ekspedicijų skaičių planuojama išlaikyti tokį pat, po 5 ekspedicines išvykas kasmet.

Muziejaus restauratoriai kasmet restauruoja ir konservuoja apie 350 MLIM rinkinio eksponatų ir vykdo nuolatinį archeologinės medienos ir molinės aslos, eksponuojamos Pilies muziejuje, konservavimo darbus. Planuojama, jog 2025–2027 m. darbų apimtys išliks tokios pačios – 350 muziejininkų restauruoti ir konservuoti eksponatų. Muziejaus rinkinius kasmet papildo apie 3000 eksponatų ir didelei daliai iš jų būtinas konservavimas ir restauravimas, tad kasmet ieškoma būdų juos restauruoti ir kitose Lietuvos institucijose. Tam ieškoma papildomo projekcinio finansavimo ir skiriamos muziejaus uždirbtos (SP) lėšos.

Muziejus dalyvauja Lietuvos integralioje muziejų informacinėje sistemoje, kurios tikslas sudaryti kuo palankesnes sąlygas susipažinti su eksponatais saugomais muziejų rinkiniuose. Kasmet muziejininkai suskaitmenina ir pateikia šiai sistemai apie 600 artefaktų aprašų, susietų su skaitmeniniais vaizdais. 2025–2027 m. planuojama šį skaičių padidinti iki 1200 vienetų.

Muziejaus rinkiniuose šiuo metu saugoma daugiau nei 140 000 eksponatų. Kasmet rinkiniai papildomi maždaug 3 000 eksponatų, kurie randami archeologinių tyrimų metu, dovanojami ar yra perkami. Jie, laikantis eksponatų apsaugos ir priežiūros reikalavimų, parengiami tolimesniam saugojimui. Planuojama, jog 2025–2027 m. į muziejaus saugyklas patenkančių eksponatų kiekis išliks toks pat.

Muziejus papildydamas savo rinkinius kasmet dalį eksponatų ir replikų perka iš privačių asmenų, kolekcininkų. Kasmet muziejui pateikiama pasiūlymų įsigyti muziejui būtinus eksponatus. 2025–2027 m. planuojama, jog bus įsigyta po 20 eksponatų ir jų replikų.

MLIM kaupia mokslinių leidinių, susijusių su Klaipėdos miesto, krašto bei Lietuvos ir Europos istorija biblioteką. Dalį leidinių muziejus perka, dalis yra dovanojama kitų muziejų ir institucijų. Biblioteka naudojami muziejaus darbuotojų rengiant naujas ekspozicijas, leidinius ar parodas.

Priemonė 01.02.04. Ekspozicijų įrengimas ir modernizavimas

Siekiant didinti muziejaus patrauklumą lankytojams, nuosekliai vykdomi ekspozicinių salių atnaujinimo darbai. Planuojama, jog 2025 m. bus atkuriamas pagal išlikusius muziejaus fonduose saugomus koklius krosnis. Planuojami archeologijos salės atnaujinimo darbai. Jos ekspozicija buvo

įrengta prieš 20 metų. Paseno ir fiziškai ir morališkai. Todėl 2025 m. planuojama parengti naujos, modernios ekspozicijos projektą, o 2026 – ją įrengti.

Atlikus minėtus darbus 2026–2027 m. Mažosios Lietuvos istorijos muziejuje ekspozicijų atnaujinimo darbai nebeplanuojami.

Viena iš labiausiai reikalaujančių atnaujinimo, Kalvystės muziejaus ekspozicija veikianti adresu Šaltkalvių g. 2. Muziejus įsteigtas 1992 metais ir nuo pat jo įkūrimo pradžios conceptualiai atnaujintas nebuvo. Esama ekspozicija nebeatitinka visuomenės lūkesčių ir yra moraliai pasenusi. Šiuo metu yra parengta nauja muziejaus ekspozicijos atnaujinimo koncepcija, kuri leistų lankytojams patraukliai pristatyti Klaipėdos krašto kalvystės tradicijas.

Priemonė 01.02.05. Vykdyti projektą Kultūrų diasporos centro infrastruktūros kompleksinė plėtra (socialinio kultūrinio klasterio "Vilties miestas"), projekto kodas Nr. 07.1.1-CPVA-R-305-31-0003

Šio projekto metu didelis dėmesys skiriamas „Galerija 1252“ veiklai. Čia vykdoma įvairi šviečiamoji veikla, vyksta parodos, kaupiami meno kūriniai. 2025–2027 m. planuojama pagrindinį dėmesį skirti galerijos veiklos sklaidai ir meno kūrinių priežiūrai.

Priemonė 01.02.06. Vykdyti projektą Klaipėdos pilis didžiojo bokšto aktualizavimas ir įveiklinimas

2025–2026 metais numatoma parengti bokšto naujos ekspozicijos projektą ir jį įgyvendinti.

Priemonė 01.02.07. Kalvystės muziejaus vidaus rekonstrukcija ir remontas (Šaltkalvių g.2)

Kalvystės muziejaus pastatas (Šaltkalvių g.2) nerenovuotas nuo pat jo įkūrimo pradžios ir neatitinka dabartinių šilumos tausojo, pritaikymo asmenims su ypatingais poreikiais reikalavimų. Jo renovacijos darbus 2025–2026 m. planuoja atlikti Klaipėdos miesto savivaldybė.

Priemonė 01.02.08. Mažosios Lietuvos istorijos muziejaus Didžioji Vandens g.2, Klaipėda, langų ir durų keitimo darbai.

Dėl langų ir durų susidėvėjimo (nesandarumo), žiemos metu neįmanoma pakankamai apšildyti muziejaus patalpų, be papildomo šildymo negali dirbti darbuotojai, ekspozicijos nepakankamai lankomos, vedant edukacinius užsiėmimus moksleiviams šalta. Muziejaus kapitalinis remontas buvo atliktas 1987 m. (37 metai langai ir durys nekeisti). Pastatas yra įrašytas į nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą.

Priemonė 01.02.09. Istorinių laivų krantinės tvarkybos darbai.

Šiuo metu Istorinių laivų krantinė, esanti prie Pilies muziejaus Šiaurinės kurtinos, yra avarinės būklės ir muziejaus lankytojams bei miesto svečiams neprieinama. Savivaldybė informuota apie situaciją. Jos tvarkybos darbus planuoja atlikti Klaipėdos miesto savivaldybė 2026–2027 m.

VEIKLOS PLANO PRIEDAI

(2024)-(2025–2027)-ųjų metų veiklos plano tikslų, uždavinių, priemonių, priemonių išlaidų ir produkto kriterijų suvestinė.

Direktorius

parašas

dr. Jonas Genys